

Příloha č. 6

Výzva k předkládání žádostí o podporu projektů v rámci „Podpora zelených dovedností a udržitelnosti na vysokých školách“ v rámci komponenty 7.4 Národního plánu obnovy pro oblast vysokých škol pro roky 2023 – 2025

SYSTÉM VAROVNÝCH SIGNÁLŮ „RED FLAGS“

Příjemce je povinen řídit se pokyny uvedenými v *Metodickém pokynu systému varovných signálů „RED FLAGS“ pro Národní plán obnovy v programovém období 2021-2026* zpracovaného v gesci odboru Koordinace Národního plánu obnovy Ministerstva průmyslu a obchodu (MPO-DU). Pokyny jsou uvedeny níže.

Metodický pokyn uvedený v této příloze se může měnit v závislosti na aktuálních požadavcích Evropské komise a MPO-DU.

OBSAH

ÚVOD	3
1 ZÁKLADNÍ PRINCIPY SYSTÉMU VAROVNÝCH SIGNÁLŮ „RED FLAGS“	4
1.1 Varovné signály	4
1.2 Systém varovných signálů „RED FLAGS“ v rámci provádění NPO	4
2 PŘEHLED ZÁKLADNÍCH PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ	6
2.1 Vybraná související nařízení	6
2.2 Přehled vybraných zákonů	7
3 PRINCIPY PRO IMPLEMENTACI	8
3.1 Obecné principy	8
3.2 Analýza a řízení rizik ve vztahu k systému „RED FLAGS“	8
3.3 Kontrolní systém	9
3.4 Principy pro zajištění transparentnosti při poskytování podpor	10
3.4.1 Zápis skutečných majitelů (žadatele) v evidenci skutečných majitelů	10
3.4.2 Evidence přidělených podpor a souvisejících údajů dle čl. 22 Nařízení	10
4 HORIZONTÁLNÍ PRINCIPY	12
4.1 Zásada adicionality a doplňkového financování	12
4.2 Zásada „významně nepoškozovat“ (DNSH princip)	12
5 PRINCIPY VEDOUČÍ K OCHRANĚ FINANČNÍCH ZÁJMŮ UNIE	13
5.1 Komplementarita financování a principy pro vyloučení rizika dvojího financování	13
5.2 Principy pro vyloučení rizika střetu zájmů	14
5.2.1 Střet zájmů u osoby žadatele (dle Zákona o střetu zájmů)	15
5.2.2 Střet zájmů u osoby dodavatele	17
5.2.3 Střet zájmů mezi dodavatelem a zadavatelem	17
5.2.4 Střet zájmů na úrovni implementační struktury (dle čl. 61 FN 1046/2018)	17
5.3 Principy pro vyloučení rizika podvodů a korupce	19
6 PRINCIPY SLEDOVÁNÍ A KONTROLY ZPŮSOBILOSTI VÝDAJŮ NA ÚROVNI OPERACE	21
6.1 Věcná způsobilost výdajů a jejich přiměřenost	21
6.2 Časová způsobilost výdajů	22
6.3 Vykazování výdajů	22
7 SEZNAM PŘÍLOH	23
Příloha č. 1: Kontrolní list pro „RED FLAGS“ (podvody, korupce, střet zájmů a dvojí financování)	24
Příloha č. 2: Seznam veřejných funkcionářů	30

ÚVOD

Tento Metodický pokyn je závazný pro:

- 1) MPO-DU,
- 2) MF,
- 3) Členy ŘV NPO,
- 4) vlastníky komponent (VK) (včetně jimi pověřené ZS) a subjekty zapojené do implementace Národního plánu obnovy (dále jen „NPO“ a „subjekty implementace“).

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/241 ze dne 12. února 2021 (dále jen „Nařízení“), kterým se zřizuje Nástroj pro oživení a odolnost (dále jen „Nástroj“) stanovuje mimo jiné i pravidla pro poskytování podpory. Další uváděné články tohoto Nařízení stanovují nepřekročitelný rámec pro provádění Nástroje, který je základem pro tento Metodický pokyn.

- **Článek 5 - Horizontální zásady**, který stanovuje:

- Podpora z Nástroje nesmí, až na řádně odůvodněné případy nahrazovat opakující se výdaje rozpočtu členského státu.
- Z Nástroje se podporují pouze opatření, která dodržují zásadu „významně nepoškozovat“ (DNSH princip).

- **Článek 9 – Adicionalita a doplňkové financování**, který stanovuje:

- Reformy a investiční projekty podpořené z Nástroje mohou obdržet podporu z jiných programů a nástrojů Unie za předpokladu, že nepokrývá stejné náklady (dvojitě financování).

- **Článek 22 – Ochrana finančních zájmů Unie**, který stanovuje:

- Povinnost členského státu přijmout opatření k ochraně finančních zájmů Unie, zejména pokud jde o předcházení podvodům, korupci, dvojímu financování a střetu zájmů a jejich odhalování a nápravu.

Pro splnění těchto povinností jsou subjekty implementace povinny do provádění NPO zavést systém varovných signálů, tzv. „**RED FLAGS**“.

1 ZÁKLADNÍ PRINCIPY SYSTÉMU VAROVNÝCH SIGNÁLŮ „RED FLAGS“

1.1 Varovné signály

Varovným signálem je zejména taková situace, která by mohla vést k závažným nesrovnalostem, tj. podvodům, korupci, dvojímu financování, střetu zájmů, případně k jiným typům incidentu při provádění Nástroje, které by byly v rozporu se samotným Nařízením nebo s právem Evropské unie a České republiky.

Varovné signály identifikuje na úrovni komponent sám VK či implementující subjekt.

1.2 Systém varovných signálů „RED FLAGS“ v rámci provádění NPO

Varovný signál vede kontrolory subjektů implementace k přijetí následujících opatření:

- Vynětí dané operace z vykazování vůči MPO-DU a z podpory z RRF do doby objasnění/nápravy zjištěné situace.
- Pozastavení právě prováděné administrace operace v souladu s interními předpisy každého subjektu implementace.
- Prověřování operace/í daného žadatele v rámci dostupných veřejných rejstříků např. prostřednictvím ARACHNE, ARES, CEDR, ReD, OR (justice.cz), CRIBIS, BISNODE a jiné, provedení kontroly operace v místě realizace, případně dalšímu prověřování směřujícímu k objasnění zjištěné situace.
- Prověření, zda indikované riziko má nebo může mít finanční dopad a případně poté postupovat dle platných předpisů (např. provést odnětí dotace dle § 15 zákona č. 218/2000 Sb., Zákona o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla) u dané reformy/investice nebo odstoupit od smlouvy u veřejné zakázky a vymáhat dosud vyplacené peněžní prostředky dle § 15 nebo § 14f rozpočtových pravidel, popř. aplikovat jiný postup zavedený národní legislativou).
- V případě zjištění porušení některého z varovných signálů systému „RED FLAGS“ (podvod, korupce, dvojí financování a střet zájmů) je VK či subjekt implementace (SI) povinen oznámit tuto skutečnost MF – CKB AFCOS v souladu s Metodickým pokynem pro nesrovnalosti pro Národní plán obnovy na období 2021-2026. Další zjištění vyplývající z auditů, kontrol jsou součástí hlášení vůči MPO-DU v rámci pravidelného reportingu.

Varovné signály mohou být zjištěny v jakékoliv fázi provádění Nástroje. Jejich sledování, především na úrovni jednotlivých operací je základním předpokladem pro plynulé a bezproblémové provádění celého Nástroje v souladu s právními předpisy EU a ČR. Příjemci podpory, jejichž operace jsou zahrnuty do plnění milníku a cíle, jsou povinni dodržovat „RED FLAGS“ po celou dobu realizace operací. V případě, že budou operace realizovány i po splnění milníku a cíle (např. splněním cíle je vydání právního aktu), platí tato povinnost do doby ukončení celé operace.

Subjekty implementace jsou povinny systém „RED FLAGS“ používat a zapracovat do všech interních předpisů, které upravují řídicí a kontrolní systémy dané komponenty. VK jsou tedy povinni zajistit a nastavit funkční metodický systém kontrol, samotné provádění kontrol však mohou delegovat na další subjekty implementace. VK jsou povinni průběžně dohlížet na tento systém a v nutných případech jej dále upravovat nebo ukládat provedení úprav subjektům implementace.

V případě, že subjekt implementace dojde k závěru, že byl porušen některý z varovných signálů systému „RED FLAGS“, a to v jakékoli fázi operace, informuje MPO-DU, popř. MF – CKB AFCOS, a dle fáze operace podnikne nezbytné a příslušné kroky v souladu s platnou legislativou a Metodickým pokynem pro nesrovnalosti pro Národní plán obnovy na období 2021-2026.

Operace, u kterých bylo potvrzeno porušení jakéhokoli bodu systému „RED FLAGS“, nesmí být zahrnuty a uvedeny v souhrnné žádosti o platbu předkládané MPO-DU a následně EK.

2 PŘEHLED ZÁKLADNÍCH PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ

Uvedený přehled právních předpisů a dokumentů je nutné vždy používat v platném a účinném znění. Jednotlivé novelizace, budou zapracovávány formou aktualizací a revizí dokumentu. MPO-DU zodpovídá za zajištění informovanosti o platném znění předpisů EU VK a následně VK zodpovídá za předání informací subjektům implementace a jejich zaměstnancům.

2.1 Vybraná související nařízení

Nařízení č.	Název
2021/241	Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) ze dne 12. února 2021, kterým se zřizuje Nástroj pro oživení a odolnost
2018/1046	Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) ze dne 18. července 2018, kterým se stanoví finanční pravidla pro souhrnný rozpočet Unie (Finanční nařízení)
2021/C 121/01	Sdělení Komise Pokyny k zabránění střetu zájmů a jeho řešení podle Finančního nařízení
2021/C 58/01	Oznámení Komise Technické pokyny k uplatňování zásady „významně nepoškozovat“ podle nařízení o Nástroji pro oživení a odolnost
2020/2092	Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) ze dne 16. prosince 2020 o obecném režimu podmíněnosti na ochranu rozpočtu Unie
2015/849	Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) ze dne 20. května 2015 o předcházení využívání finančního systému k praní peněz nebo financování terorismu
2020/852	Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) ze dne 18. června 2020 o zřízení rámce pro usnadnění udržitelných investic
	Smlouva o fungování Evropské unie
2988/95	Nařízení Rady (ES, Euratom) ze dne 18. prosince 1995 o ochraně finančních zájmů Evropských společenství

2.2 Přehled vybraných zákonů

Do níže uvedeného přehledu patří zejména:

Zákon č.	Název
159/2006 Sb.	Zákon o střetu zájmů
218/2000 Sb.	Zákon o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla)
250/2000 Sb.	Zákon o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů
304/2013 Sb.	Zákon o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob a o evidenci svěřenských fondů
320/2001 Sb.	Zákon o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole)
563/1991 Sb.	Zákon o účetnictví
253/2008 Sb.	Zákon o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu
40/2009 Sb.	Zákon trestní zákoník
37/2021 Sb.	Zákon o evidenci skutečných majitelů
104/2000 Sb.	Zákon o Státním fondu dopravní infrastruktury
388/1991 Sb.	Zákon České národní rady o Státním fondu životního prostředí České republiky
134/2016 Sb.	Zákon o zadávání veřejných zakázek (ZZVZ)
130/2002 Sb.	Zákon o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací)

3 PRINCIPY PRO IMPLEMENTACI

3.1 Obecné principy

Pro výběr operací vhodných k podpoře musí subjekt implementace nastavit standardizovaný postup, který bude transparentním způsobem vyhodnocovat a vybírat vhodné operace (způsobilé k poskytnutí podpory dle příslušné výzvy/programu podpory) na základě předem daných kritérií.

Subjekty implementace jsou povinny tento systém detailně popsat v interních předpisech a v pokynech a zajistit, aby s ním byli seznámeni:

- všichni jejich zaměstnanci zapojení do implementace (např. prostřednictvím interních školení),
- potenciální žadatelé (prostřednictvím výzvy/programu podpory),
- potenciální účastníci zadávacího řízení¹,

a to v čase dostatečném pro správné provádění kontroly jednotlivých fází operace, přípravu žádostí o podporu, resp. nabídek. Principy a postupy výběru a analýzy rizik musí být popsány a vysvětleny v interních postupech (řídícím a kontrolním systému, metodických pokynech apod.) všech subjektů implementace. Klíčové je především seznámení žadatelů, případně i dalších subjektů (účastníci zadávacího řízení, dodavatelé) s principy systému „RED FLAGS“ již ve fázi příprav jednotlivých operací tak, aby všem žadatelům byla v předstihu známá veškerá pravidla, a mohl tak být zajištěn plný soulad prováděných operací s příslušnými pravidly. V případě, že operace jsou již realizovány před vydáním tohoto metodického pokynu, nelze podmínku informování v předstihu dodržet.

Obecné principy uvedené v tomto metodickém pokynu, které vychází z Nařízení, musí být vždy u všech operací dodrženy, a to i v případě, že daná operace byla zahájena před účinností tohoto metodického pokynu.

Subjekty implementace, které využívají ex-ante financování operací na národní úrovni, musí zajistit plný soulad se všemi nastavenými pravidly a předpisy u veškerých operací, jež předkládají k vykázaní a proplacení v rámci Nástroje. U této specifické formy financování je možné provádět některé kontrolní úkony v pozdější fázi implementace operací, nikoliv nezbytně nutně před jejich výběrem a schválením k podpoře.

3.2 Analýza a řízení rizik ve vztahu k systému „RED FLAGS“

Analýza rizik je vhodným nástrojem pro nastavení jednotlivých opatření v souvislosti se systémem „RED FLAGS“ a jejich dalšímu přizpůsobování a aktualizaci v čase. Analýza vždy musí obsahovat minimální stanovení rizik a indikátorů dvojího financování, korupce, podvodu a střetu zájmů, a to včetně stanovení nápravných opatření a postupů pro jejich podrobnější

¹ V případě, že je v rámci reformy či investice realizováno výběrové řízení z úrovně vlastníka komponenty či implementačního subjektu.

prověření a následné kroky (např. pozastavení procesu, odnětí dotace, zamítnutí dotace, vymáhání již vyplacených prostředků, trestní stíhání a další postupy zavedené dle národní legislativy). Tím není dotčeno uplatnění indikace dalších rizik, která subjekt implementace využívá ve své dosavadní kontrolní činnosti a která jsou obvyklá při implementaci reforem a investic běžných pro danou komponentu, která vyplývají z charakteru operací.

Analýza rizik rozděluje druhy operací do kategorií a každé kategorii přiřazuje míru rizika dle závažnosti a četnosti výskytu. V případech, kdy jsou operace z hlediska analýzy rizik homogenní, není třeba je dále rozdělovat do kategorií, ale všem operacím bude přiřazena jedna společná míra rizika.

Subjekty implementace jsou povinny zpracovanou analýzu rizik vyplývajících ze systému „RED FLAGS“ vyhodnocovat, případně aktualizovat v pravidelných intervalech, a archivovat veškeré její předchozí verze. **V návaznosti na analýzu rizik subjekty implementace nastavují vzorek pro kontroly na místě již realizovaných operací.** Dále také vytvářejí a zavádějí do praxe kontrolní listy pro prověřování rizik spadajících do oblastí systému „RED FLAGS“. U oblastí operací, kde analýza rizik (na základě vyhodnocení nesrovnalostí z dříve zpracovaných analýz) subjektů implementace indikovala vyšší četnost výskytu daného rizika, a to minimálně 3x vyšší než je obvyklé v rámci praxe daného poskytovatele podpory, uplatní adekvátní dodatečná opatření (např. četnější vzorek kontrol na místě, tj. vyšší % zastoupení operací daného typu ve vzorku, rozšíření kontrolních otázek v kontrolních listech, dodatečná informační povinnost žadatelů, pokud je nutné sledovat pravidelně např. vysokou míru zadlužení žadatele apod.). Tato dodatečná opatření uplatní subjekt implementace s přihlédnutím k charakteru rizika, které je u projektu sledováno.

3.3 Kontrolní systém

Pro administraci a monitoring operací nastavují subjekty implementace standardizovaný postup, který bude založen na jasně stanovených pravidlech a principech přiřazení funkcí, odpovědnosti a pravomocí příkazce operace, správce rozpočtu a hlavního účetního, jakož i dalších pracovníků zapojených do předběžné, průběžné a následné řídicí i veřejnosprávní kontroly dle zákona č. 320/2001 Sb., Zákon o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), včetně dodržení principů řádného podepisování a standardizovaných kontrolních listů. Implementující subjekt může ve svých interních postupech z důvodů snížení administrativní zátěže stanovit, že u totožného subjektu, které má více operací je podklady k vyhodnocování „RED FLAGS“ možné dodat pouze 1 a pouze ověřovat, zda nedošlo k nějaké změně v čase.

Subjekty implementace jsou povinny do všech relevantních používaných kontrolních listů promítnout minimální požadavky na prověřování rizik, která stanovuje tento metodický pokyn. Všichni pracovníci zapojení do procesů výběru, administrace a monitoringu operací musí být prokazatelně (např. písemně, podpisem pracovníka) seznámeni se svými povinnostmi, (např. seznámením s etickým kodexem nebo jinými interními předpisy individuálně nebo např. na poradách) a dále je povinností VK či implementujícího subjektu prokazatelně seznamovat veškeré dotčené osoby s touto problematikou (např. absolvovat pravidelná školení, která budou zaměřena na pravidla a principy systému „RED FLAGS“). Subjekt organizující seznámení s touto metodikou a navazujícími předpisy je povinen evidovat

veškeré podklady pro zachování auditní stopy (např. uchovávat prezenční listiny ze školení a prezentace pro případné ověření, audity atd.).

Ve smyslu článku 61 Finančního nařízení musí být vyloučen střet zájmů osob účastnících se řízení, výběru, hodnocení, kontroly a monitoringu operací (VK či implementující subjekt, AO, MPO-DU vč. Řídícího výboru). Rovněž tyto osoby mají povinnost nahlásit svému přímému nadřízenému, event. předsedovi Řídícího výboru svůj možný střet zájmů ve vztahu ke konkrétní operaci, konkrétnímu žadateli či konkrétní komponentě. Osoby mající podíl na implementaci NPO (na všech úrovních rozhodování) musí buď deklarovat vyloučení střetu zájmů v souvislosti s žadateli ucházejícími se o podporu z NPO nebo musí být z daných úkonů implementace (rozhodování) vyloučeny, a to u konkrétních operací, u kterých by mohlo dojít ke střetu zájmů dle článku 61 Finančního nařízení.

3.4 Principy pro zajištění transparentnosti při poskytování podpor

3.4.1 Zápis skutečných majitelů (žadatele) v evidenci skutečných majitelů

VK je odpovědný za nastavení takového systému, který efektivně znemožní, aby byla přiznána podpora žadateli, který nemá zapsány skutečné majitele dle § 4 odst. 4 zákona č. 253/2008 Sb., Zákon o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, v evidenci skutečných majitelů dle zákona č. 37/2021 Sb., Zákon o evidenci skutečných majitelů². Toto ustanovení se netýká osob, které nemají povinnost zápisu skutečných majitelů dle zákona³.

Cílem opatření je předejít tomu, aby byla poskytnuta podpora žadateli bez známých vazeb na skutečné majitele. U takového žadatele není možné ověřit riziko střetu zájmů a může být tak nositelem vyššího rizika podvodu, může být zapojen do legalizace výnosů z trestné činnosti, pokud není zřejmá jeho vlastnická struktura, tedy určení osob, které by mohly mít prospěch z neoprávněně získaných podpor.

Tento požadavek promítne subjekt implementace do svých kontrolních listů, jimiž ověřuje způsobilost (přijatelnost) žadatele před schválením operace k financování.

Žadatelé a operace, jež nebudou mít zapsány osoby skutečných majitelů v evidenci skutečných majitelů (kromě těch subjektů, jež nemají ze zákona tuto povinnost), budou vždy vyjmuty z financování v rámci NPO, a případně u nich budou uplatněny další interní postupy, např. ukončení operace.

3.4.2 Evidence přidělených podpor a souvisejících údajů dle čl. 22 Nařízení

VK je odpovědný za nastavení takového systému, který v souladu s článkem 22 Nařízení, bude pro účely auditu a kontroly a pro zajištění srovnatelných informací o využívání finančních

² <https://esm.justice.cz/ias/issm/rejstrik>

³ Skutečného majitele nezjišťují a neevidují ty subjekty, o nichž podle § 7 Zákona o evidenci skutečných majitelů platí, že jej nemají.

prostředků v souvislosti s opatřeními k provádění reforem a investičních projektů v rámci NPO shromažďovat následující kategorie údajů:

- **jméno/název konečného příjemce⁴ finanční podpory** (u všech operací);
- **jméno dodavatele/zhotovitele/poskytovatele a subdodavatele** (je-li konečným příjemcem finančních prostředků zadavatel podle unijních nebo vnitrostátních právních předpisů o zadávání veřejných zakázek);
- **jméno, příjmení a datum narození skutečného majitele nebo majitelů⁵**, ve smyslu čl. 3 bodu 6 Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/849, **příjemce finančních prostředků** (u všech operací) nebo **dodavatele/zhotovitele/poskytovatele** (je-li konečným příjemcem finančních prostředků zadavatel podle unijních nebo vnitrostátních právních předpisů o zadávání veřejných zakázek);
- **seznam opatření pro provádění reforem a investičních projektů v rámci NPO s celkovou výší veřejného financování těchto opatření a s uvedením částky finančních prostředků vyplacených v rámci tohoto Nástroje a z jiných fondů Unie** (u všech operací).

⁴ Fyzické i právnické osoby.

⁵ Skutečného majitele nezjišťují a neevidují ty subjekty, o nichž podle § 7 Zákona o evidenci skutečných majitelů platí, že jej nemají.

4 HORIZONTÁLNÍ PRINCIPY

4.1 Zásada adicionality a doplňkového financování

VK je odpovědný za nastavení takového systému, který zajistí, aby způsobilé výdaje v rámci podpořených operací respektovaly zásadu adicionality a doplňkovosti dle článku 5 a 9 Nařízení (více viz 6.1.).

Operace, jejichž výdaje nebudou v souladu se zásadou adicionality a doplňkového financování budou vždy vyjmuty z financování v rámci NPO, a případně u nich budou uplatněny další interní postupy, např. ukončení operace.

4.2 Zásada „významně nepoškozovat“ (DNSH princip)

VK je odpovědný za nastavení takového systému, který efektivně znemožní, aby byla přiznána podpora, která by nedodržovala zásadu „významně nepoškozovat“, to znamená nepodporovat nebo nevykonávat hospodářské činnosti, které významně poškozují kterýkoli environmentální cíl, případně ve smyslu článku 17 Nařízení (EU) 2020/852⁶ a dále ve smyslu Oznámení Komise⁷. Detailní informace o uplatňování zásady „významně nepoškozovat“ jsou uvedeny v samostatném Metodickém pokynu k principům „DNSH“.

⁶ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:32020R0852>

⁷ [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=CELEX:52021XC0218\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=CELEX:52021XC0218(01))

5 PRINCIPY VEDOUcí K OCHRANĚ FINANČNÍCH ZÁJMŮ UNIE

5.1 Komplementarita financování a principy pro vyloučení rizika dvojího financování

Operace podpořené v rámci NPO mohou získat i další podporu z jiných zdrojů EU, případně národních zdrojů, pokud je to v souladu s pravidly veřejné podpory a ustanoveními příslušných výzev/programů podpory (tj. správce programu umožnil kombinaci podpor z více výzev/programů podpory).

Nikdy ale nesmí být totožný výdaj nebo jeho část hrazena vícenásobně z několika zdrojů. Pokud u operací dochází k souběhu podpor, je potřeba zavést taková opatření, aby příjemce byl schopen jednoznačně odlišit a prokázat vazby mezi zdroji a jimi podpořenými výdaji, nebo jejich částmi (především prostřednictvím nástrojů analytického účetnictví a na základě detailní evidence výdajů, dodávek, prací a služeb v účetnictví žadatele). Příjemce by měl dále VK hlásit, že na dané operaci dochází k souběhu podpor a indikovat z jakého zdroje a v jaké výši čerpá souběžnou podporu.

VK je odpovědný za nastavení takového systému, který zamezí dvojímu financování totožných operací či výdajů, pokud se nejedná o komplementární financování rozdílných výdajů v souladu s legislativou EU nebo jejich částí z více zdrojů (povolené vícezdrojové financování, povolená komplementarita).

Mezi vhodná opatření pro zamezení dvojího financování patří:

- **Demarkační linie podpor**, jednoznačné vymezení a oddělení jednotlivých podpor, podporovaných aktivit, časového vymezení podpory nebo okruhu možných žadatelů podpory tak, aby se dvě nebo více výzev v rámci Nástroje a ostatních programů a nástrojů podpory Unie nepřekrývaly.
- **Ex ante analýza a koordinace mezi jednotlivými resorty a vlastníky komponent** ve fázi plánování a přípravy jednotlivých výzev maximalizovat koordinaci a vzájemné jednání poskytovatelů podpory (na základě jednání Řídícího výboru pod koordinací DU).
- **Křížové kontroly** žadatelů realizovanými subjekty implementace za pomoci veřejných rejstříků, ve kterých lze ověřit další obdržené podpory od různých poskytovatelů (CEDR, MONITOR, ReD). Bude zaveden standardizovaný kontrolní list pro tento typ kontroly. Operace, u kterých subjekt implementace zjistí souběh podpor, je potřeba evidovat. **Operace nebo výdaje, u kterých je patrný překryv podpor na totožné výdaje, nebo jejich části, budou zamítnuty, respektive jim nebude přiznána podpora z NPO a budou uplatněny běžné postupy dle národní legislativy.**
- **Informovanost žadatelů** zahrnutím „dvojího financování“ jakožto závažného porušení přímo do právního aktu, a to včetně explicitně stanovené výše odvodu za toto porušení; zahrnutí čestného prohlášení žadatele do jeho žádosti o podporu, ve kterém bude stanoveno, že na danou operaci a její výdaje nebo části nečerpá a nebude čerpat jinou veřejnou podporu (z fondů EU, státního rozpočtu a dalších veřejných zdrojů) mimo podpory z NPO (překryv podpor na totožné výdaje musí být vyloučen, souběh podpor je povolen, za předpokladu řádného odlišení zdrojů a výdajů v případě

povolených komplementarit nebo povoleného vícezdrojového financování). Čestné prohlášení žadatele doporučujeme ve znění: „*Příjemce prohlašuje, že na stejné způsobilé výdaje Aktivita podpořené z NPO nečerpá jinou veřejnou podporu podle článku 107 odst. 1 Smlouvy o fungování Evropské unie, podporu z prostředků Unie, které centrálně spravují orgány, agentury, společné podniky a jiné subjekty Unie a která není přímo ani nepřímo pod kontrolou členských států, a ani podporu v režimu de minimis. Příjemce na způsobilé výdaje a Aktivitu nečerpá podporu z jiného fondu nebo nástroje Unie, případně téhož fondu, ale jiného programu.*“ Toto nebo obdobné prohlášení bude subjekt implementace vyžadovat ze strany příjemce před proplacením prostředků.

- V rámci právního aktu uvede subjekt implementace povinnost vyloučit dvojí financování např. v následujícím znění: „*Na stejné způsobilé výdaje nebo jejich části nesmí příjemce čerpat jinou veřejnou podporu podle článku 107 odst. 1 Smlouvy o fungování Evropské unie, podporu z prostředků Unie, které centrálně spravují orgány, agentury, společné podniky a jiné subjekty Unie a která není přímo ani nepřímo pod kontrolou členských států, a ani podporu v režimu de minimis.*“
- **Řádná evidence a oddělení výdajů na straně žadatelů** zavedením povinnosti pro žadatele řádně evidovat a odlišovat zdroje (ve svém analytickém účetnictví nebo detailní účetní evidenci), a vazby zdrojů na jimi podpořené výdaje, nebo jejich části.
- **Systém zpětného získávání neoprávněně vyplacených nebo nesprávně použitých prostředků** při zjištění dvojího financování (již vyplacená podpora). Subjekt implementace využije zavedených postupů dle národní legislativy k vymození již vyplacených částek (např. vystaví výzvu k vrácení dotace dle § 14f zákona č. 218/2000 Sb., Zákon o rozpočtových pravidel a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla)).
- Pro investice a výdaje realizované v rámci NPO platí **povinnost označovat veškeré nárokové výdaje z RRF specifickým identifikátorem (např. číslo operace)** pro jednoznačné přiřazení daného výdaje ke konkrétní operaci. V případě souběhu podpor musí být rozlišeno v rámci účetní či jiné evidence, že se nejedná o dvojí financování. V případě, kdy není možné nárokové výdaje identifikovat v účetní evidenci, je nutné, aby VK či implementující subjekt stanovil příjemci povinnost vést jiný typ evidence, která bude toto sledovat. Údaje o veškerých výdajích a dodavatelích budou archivovány na úrovni subjektu implementace a bude tak zajištěna možnost zpětného ověření a kontroly.

5.2 Principy pro vyloučení rizika střetu zájmů

Reformy a investice podpořené z Nástroje mohou obdržet podporu pouze tehdy, pokud je při jejich provádění vyloučeno riziko střetu zájmů. Střet zájmů má několik rovin, které je potřeba rozlišovat a také jim přizpůsobit systém vnitřní kontroly u subjektů implementace. Z podpory musí být vyloučeny subjekty, jež jsou vlastněny veřejnými funkcionáři, nebo jimi ovládanými osobami. Tyto subjekty se dále nesmí ucházet o veřejné zakázky zadávané dle ZZVZ, respektive musí být z takového zadávacího řízení vyloučeny. Zároveň je nutné vyloučit střet zájmů osob účastnících se řízení, výběru, hodnocení, kontroly a monitoringu žádostí o podporu (VK

a ostatní implementační subjekty, AO, MPO-DU, Řídící výbor) vůči příjemcům podpory i vůči sobě navzájem. Jde především o zajištění objektivního a nestranného rozhodování všech osob zapojených do provádění Nástroje, přičemž tyto osoby by se měly vyvarovat i takovým situacím, které by jako střet zájmů mohly být vnímány (v souladu s čl. 61 odst. 1 finančního nařízení).

5.2.1 Střet zájmů u osoby žadatele (dle Zákona o střetu zájmů)

VK či subjekt implementace je povinen nastavit takový monitorovací a kontrolní systém, který zajistí, aby nebyla přiznána podpora žadateli, jehož alespoň z 25 % vlastní veřejný funkcionář nebo jím ovládaná osoba, dle § 4c zákona č. 159/2006 Sb., Zákona o střetu zájmů.

Doporučujeme, aby VK při zkoumání podmínek aplikovatelnosti § 4c ověřoval přímou nebo nepřímou majetkovou účast nebo jiné angažmá veřejného funkcionáře uvedeného v § 2 odst. 1 písm. c) Zákona o střetu zájmů v obchodní společnosti, která je žadatelem, a případné jeho kvalifikované angažmá (postavení zakladatele, svěřenského správce, beneficianta nebo osoby vykonávající dohled nad správou) ve svěřenském fondu, do něhož byla taková obchodní společnost vložena.

V případě, že je VK zjištěno angažmá veřejného funkcionáře uvedeného v § 2 odst. 1 písm. c) Zákona o střetu zájmů v obchodní společnosti, která je žadatelem nebo jeho kvalifikované angažmá ve svěřenském fondu, do něhož byla taková obchodní společnost vložena, doporučujeme pro materiální zjišťování nebo ověřování přítomnosti rozhodujícího (koncového) vlivu veřejného funkcionáře na danou obchodní společnost, žadatele, využít prostředky dokazování podle § 51 a násl. Správního řádu (např. důkaz listinou, znaleckým posudkem, analýzou zápisů z jednání statutárních orgánů, stanov, zakladatelských listin, výročních zpráv, zpráv o vztazích, účetních závěrek apod.).

Za účelem ověření výše uváděného střetu zájmů je VK či subjekt implementace povinen:

- **Provádět předběžnou, průběžnou nebo následnou kontrolu** s využitím dostupných veřejných rejstříků a dalších databázových a vyhledávacích nástrojů (např. OR, RŽP, ARACHNE, Evidence skutečných majitelů, Evidence svěřenských fondů, Centrálního registru oznámení) vedoucí k identifikaci skutečných majitelů žadatelů. Kontrola střetu zájmů je prováděna u 100 % žadatelů, a to jako předběžná nebo jako průběžná či následná kontrola (v případech kdy ověření před poskytnutím podpory není možné nebo nezbytné), ale vždy před vykázáním a proplacením dané operace v rámci NPO. V případě, že po podpisu právního aktu vyplynou skutečnosti nové, dříve neznámé, je povinen vlastník či implementující subjekt toto vyřešit v rámci §4c a v intencích příslušných vnitřních předpisů. Tento postup není nutný u žadatelů, které nemají ze zákona povinnost zápisu do uvedených rejstříků (např. stát, obce, kraje).
- **Vést a pravidelně aktualizovat interní přehled osob v postavení veřejného funkcionáře** pro kontrolu střetu zájmů dle § 4c Zákona o střetu zájmů (viz níže).
- **Vést a pravidelně aktualizovat interní seznam obchodních společností ovládaných osobami v postavení veřejného funkcionáře** (viz níže).
- **Stanovit standardizované závazné postupy pro prověřování.** V případě nejasností ohledně střetu zájmů budou stanoveny interní postupy pro posuzování sporných

případů. V těch bude definováno, jak dále postupovat dle charakteru případu a možnosti nalezení skutečného stavu (např. vyžádání dalších dokumentů od žadatele nebo správců rejstříků, jednání s žadatelem, kontrola na místě, dokazování znaleckým posudkem apod.).

- Nastavit takové vnitřní procesy, na základě, kterých vyhodnotí a rozhodne (např. formou správního rozhodnutí) o přiznání/nepřiznání podpory.

VK či subjekt implementace odpovídá za to, že žadateli, u kterého **bude zjištěn střet zájmů** dle § 4c Zákona o střetu zájmů **nebude přiznána podpora**, z níž vyplývá možnost čerpání prostředků NPO, popř. bude proveden stanovený postup dle národní legislativy, který dalšímu čerpání podpory zamezí.

Přehled veřejných funkcionářů:

Přehled veřejných funkcionářů uvedených v § 2 odst. 1 písm. c) Zákona o střetu zájmů zpracovává a pravidelně publikuje Ministerstvo spravedlnosti na svých webových stránkách⁸. Na základě informací z tohoto přehledu si VK a další subjekty implementace jsou povinny vést vlastní interní přehledy a tyto **jednou za měsíc kontrolovat a ověřovat jejich platnost, případně je aktualizovat**. Tento dokument a každá jeho aktualizace musí být pro potřeby AO či jiných kontrol archivován, přičemž musí být označen číslem verze a datem aktualizace ve formátu den/měsíc/rok.

Přehled společností ovládaných osobami veřejných funkcionářů:

Obchodní společnosti, ve kterých veřejný funkcionář uvedený v § 2, odst. 1, písm. c) Zákona o střetu zájmů nebo jím ovládaná osoba vlastní podíl představující alespoň 25 % účasti společníka v obchodní společnosti, **jsou také uváděny v interních přehledech, které je každý VK či subjekt implementace povinen zpracovávat a používat pro účely kontrol, a dále také archivovat**. Každý subjekt či pracovník zapojený do implementace může předat podnět k zápisu další obchodní společnosti do Přehledu, za předpokladu potvrzení nezbytnosti zápisu. Uvedené se týká i podílů či akcií vložených do svěřenských fondů.

Přehled společností ovládaných osobami veřejných funkcionářů je v případě posuzování rizika střetu zájmů pouze indikativním nástrojem. O případném přiznání/nepřiznání podpory rozhoduje vždy implementující subjekt.

Střet zájmů dle §4c Zákona o střetu zájmů je řešen u komponent poskytujících podporu formou finančních nástrojů (úvěry, záruky, kapitálová/kvazikapitálové nástroje) na úrovni AML, tj. subjekty implementace finančních nástrojů (finanční zprostředkovatelé) jsou při jejich poskytování povinny aplikovat obvyklé postupy AML a regulace platné pro finanční instituce v dané oblasti.

⁸ <https://justice.cz/web/msp/seznam-vf>

5.2.2 Střet zájmů u osoby dodavatele

VK či subjekt implementace je povinen nastavit takový monitorovací a kontrolní systém, který zajistí, aby nebyly v rámci NPO proplaceny výdaje, jejichž dodavatelé/zhotovitelé/poskytovatelé, u zadávacích řízení realizovaných dle ZZVZ, jsou osoby nebo společnosti, ve kterých veřejný funkcionář uvedený v § 2 odst. 1 písm. c) Zákona o střetu zájmů nebo jím ovládaná osoba vlastní podíl představující alespoň 25 % účasti společníka v obchodní společnosti dle § 4b zákona o střetu zájmů.

- Nastavit takové vnitřní procesy, na základě, kterých vyhodnotí a rozhodne (např. formou správního rozhodnutí) o přiznání/nepřiznání podpory k dané zakázce.
- Analogicky při kontrole a prověřování postupovat dle kapitoly 6.2.1

5.2.3 Střet zájmů mezi dodavatelem a zadavatelem

VK či subjekt implementace je povinen nastavit takový monitorovací a kontrolní systém, který zajistí, aby nebyly v rámci NPO proplaceny výdaje, při jejichž zadávání došlo ke střetu zájmů dle § 44 zákona č. 134/2016 Sb., Zákona o zadávání veřejných zakázek s využitím dostupných veřejných rejstříků a dalších databázových a vyhledávacích nástrojů (např. OR, RŽP, ARACHNE, Evidence skutečných majitelů, Evidence svěřenských fondů, Centrálního registru oznámení) vedoucí k identifikaci skutečných majitelů dodavatelů a zadavatelů.

VK či subjekt implementace odpovídá za to, že operaci, u které bude zjištěno přidělení veřejné zakázky osobě se zjištěným střetem zájmů, bude vyjmuta z financování z NPO nebo bude provedeno odstoupení od smlouvy s vítězným dodavatelem. V případě, že subjekt implementace vyhodnotí, že se jedná o rizikovou operaci z hlediska střetu zájmů, je povinen dle vlastních nastavených mechanismů s přihlédnutím k rizikovosti operací rozhodnout o udělení/neudělení případné podpory. Z důvodů předběžné opatrnosti (s přihlédnutím k rizikovosti operací) doporučujeme aplikovat přísnější výklad střetu zájmů.

5.2.4 Střet zájmů na úrovni implementační struktury (dle čl. 61 FN 1046/2018)

VK či subjekt implementace je povinen zavést do svých interních předpisů postupy pro předcházení rizika střetu zájmů týkajícího se zaměstnanců implementační struktury napříč všemi subjekty do implementace zapojených. Obdobné postupy je subjekt implementace povinen zavést do interních předpisů také pro další osoby podílející se na rozhodování o přidělení podpory nebo veřejných zakázkách, které nejsou zaměstnanci (např. poradci, externí hodnotitelé, znalci, osoby připravující zadávací dokumentaci apod.).

VK či subjekty implementace jsou povinny při tomto zpracování s ohledem na rizika známá z jejich běžné činnosti zohlednit požadavky dle čl. 61 Finančního nařízení stanovené ve Sdělení Komise Pokyny k zabránění střetu zájmů a jeho řešení podle Finančního nařízení. Při tomto posuzování je třeba zohlednit dle čl. 61 Finančního nařízení také širší rodinné, osobní či citové vazby zapojených osob, politickou nebo národní spřízněnost, důvody hospodářského nebo finančního zájmu nebo z důvodů jiného přímého či nepřímého osobního zájmu, které mohou vést k tomu, že daná osoba nerozhoduje v dané věci objektivně a nestranně.

VK či subjekty implementace jsou povinny:

- **Systém prevence** – Zavést obecná opatření, která předcházejí vzniku střetu zájmů při rozhodovacích procesech v organizaci. Především se jedná o důsledné oddělení funkcí, tj. oddělení přípravy zadávacích dokumentací od jejich schvalování, přípravy výzev od jejich schvalování, příjem a kontrola žádostí o podporu od schvalování právních aktů, příjem a kontrola nabídek od uzavírání smluv s vítěznými dodavateli. Vhodné je zapojit do rozhodování o udělení podpory další poradní kolektivní orgány jako hodnotitelské komise, a to i pokud taková povinnost nevyplývá ze zákona.
- **Čestné prohlášení** – Pro osoby v rámci implementační struktury lze zavést institut čestného prohlášení, kdy každá osoba čestně prohlásí, že vylučuje střet zájmů ve vztahu k uchazeči o podporu. Zaměstnanec VK či subjektu implementace, který zjistí takové riziko (u sebe nebo jiného zaměstnance), předá tuto informaci svému přímému nadřízenému. Je třeba zhodnotit potřebu nahradit osobu, jež oznámila (nebo o ní bylo oznámeno), že se může nacházet ve střetu zájmů. Než tak učiní, a aniž jsou dotčeny příslušné právní předpisy přímý nadřízený nebo pověřená schvalující osoba situaci s dotčenou osobou nejprve projedná, aby lépe posoudila riziko neobjektivního výkonu jejích povinností.
- **Pravidelná školení a etický kodex** – Nastavit takový systém, který bude v pravidelných intervalech školit zaměstnance v rámci implementační struktury v tématech zahrnujících střet zájmů, korupce a odhalování podvodů. Všechna uvedená témata a návazná opatření pro jejich prevenci, odhalování a hlášení je vhodné zavést prostřednictvím interních předpisů (např. interního protikorupčního programu, etického kodexu, pracovního řádu, stanov, statutu, organizačního řádu apod.). V etickém kodexu/interním předpisu budou nastaveny postupy pro případ, kdy se zjistí, že takový vztah nebo zájem nebyl včas oznámen a současně budou nastaveny i povinnosti nakládání s důvěrnými informacemi (tj. především zachovat důvěrnost informací o postupu hodnocení žádostí o podporu nebo nabídek u veřejné zakázky), včetně sankcí za prokázané vyzrazení takových informací zájemovým osobám. V etickém kodexu/interním předpisu je VK či subjekt implementace povinen nastavit postup pro oznamování podezření na střet zájmů včetně ochrany oznamovatele (*whistleblowing*).
- **Funkční postupy při hlášení a odhalení** – Nastavit takový systém, který při procesu výběru operací identifikuje společnosti s vazbou na osoby v rozhodujících, vedoucích a kontrolních funkcích. Pokud nastanou situace, které lze objektivně vnímat jako střet zájmů, je potřeba to oznámit, a u daného konkrétního případu vyloučit z procesů osobu v rozhodující, vedoucí, kontrolní funkci. VK nastaví v rámci komponenty postupy hlášení jakýchkoliv podezřelých případů střetu zájmů a stanoví postupy, ve kterých určí, kdo a jak přesně s takovým hlášením bude zacházet, včetně administrativních kontrol, prověření rejstříků, kontroly na místě.

Je-li zjištěn střet zájmů zajistí přímý nadřízený nebo pověřená schvalující osoba, aby dotčený zaměstnanec ukončil veškerou činnost v dané věci (a to formálně i fakticky, tj. aby nadále nemohla ovlivnit rozhodování dalších zaměstnanců zapojených do procesu). Příslušná pověřená schvalující osoba nebo přímý nadřízený zajistí, aby byly učiněny veškeré další vhodné kroky v souladu s platným právem.

5.3 Principy pro vyloučení rizika podvodů a korupce

VK či subjekt implementace je odpovědný za nastavení takového systému, který bude efektivně bránit podvodům a možné korupci, a při jejich odhalení bude veškeré podezřelé aktivity oznamovat a dále spolupracovat na jejich prošetření a dále sledovat i ostatní nesrovnalosti v souladu s Metodickým pokynem pro nesrovnalosti pro Národní plán obnovy na období 2021-2026.

Otázku na podezření ze spáchání trestných činů se znaky podvodu nebo korupce subjekt implementace zapracuje do všech kontrolních listů pro předběžné, průběžné i následné administrativní kontroly a kontroly na místě.

Indikátorem podvodu je prokazatelná snaha žadatele/účastníka zadávacího řízení/dodavatele uvést nepravdivé nebo neúplné informace, informace v rozporu se skutečností, které mohou vést k neoprávněnému poskytnutí podpory (získání právního aktu) nebo vyplacení podpory (podvod při vykazování výdajů v žádosti o platbu) nebo proplacení výdajů dodavateli ze smlouvy.

Může se jednat např. o fingovaná plnění, falšované účetní nebo daňové doklady, nepravdivý posudek znalce na cenu nemovitosti apod. Kladná odpověď na otázku (zda existuje podezření, nebo byl prokázán trestný čin), vždy musí znamenat pozastavení dosavadních procesů (hodnocení, proplácení) a následný postup dle národní legislativy zabraňující dalšímu proplácení výdajů danému žadateli nebo dodavateli, pokud bude soudem prokázána vina.

Účinnou prevencí podvodů je zavedení vícestupňového účinného kontrolního systému sestávajícího z administrativního stupně kontroly operací i kontrol na místě (na bázi vzorku), který zajišťuje schopnost rychlé reakce na zjištěná rizika (indikátory podvodu, iniciace „RED FLAGS“). Vícestupňový systém kontroly a rozhodování je účinné zavést především u předběžné veřejnosprávní kontroly, tj. před vydáním právního aktu/uzavřením smlouvy.

Žádný příjemce, dodavatel ani operace nesmí být předem vyloučen z možného budoucího provedení kontroly na místě. Klíčovým prvkem je sdílení informací o rizikových operacích a žadatelích/dodavatelích uvnitř kontrolního systému a při zjištění závažného podezření maximálně intenzivní prověřování se zapojením všech zainteresovaných kontrolorů (sdílený seznam rizikových operací, žadatelů, smluv).

Případy prokázaných podvodů je povinen subjekt implementace v pravidelných intervalech (minimálně 1x ročně) vyhodnocovat a na základě tohoto vyhodnocení vždy provést zpřísnění a zvýšení účinnosti kontrolního systému v dané oblasti (nové kontrolní listy, nový stupeň kontroly, seznamy – tzv. „blacklisty“ podezřelých žadatelů, dodavatelů, podezřelých skutečných majitelů, kteří vyžadují zvýšenou pozornost (vytvořené seznamy je třeba archivovat)).

VK či subjekt implementace je povinen:

- V rámci kontroly formálních náležitostí ověřit správnost předkládaných údajů v aktivitách a povinných přílohách pomocí ověření informací v nich uvedených.
- Prověřit žadatele v registru dlužníků, insolvenčním rejstříku.
- Provést kontrolu vlastnické struktury účastníků zadávacího řízení (dle evidence skutečných majitelů, evidence svěřenských fondů) o veřejné zakázce (včetně subdodavatelů, kteří jsou známi).

- Zavést etické kodexy, nebo obdobné interní předpisy pro administrátory podpor a veřejných zakázek a účinně systematicky prověřovat jejich dodržování.
- Zavést standardní/pravidelné kontroly prováděné při kontrole veřejných zakázek s využitím indikátorů střetu zájmů dle Zákona o střetu zájmů.

VK či subjekt implementace nastaví s využitím dosavadních zkušeností v rámci komponenty postupy hlášení jakýchkoli podezřelých případů na střet zájmů, podvod a korupci, v kterých stanoví nejen procesy, ale i subjekty odpovědné za zpracování hlášení, a to včetně subjektů odpovědných za s tím spojené úkony, kterými jsou např. administrativní kontroly, prověření veřejných rejstříků a provedení kontroly na místě. Součástí nastavení tohoto procesu by měla být i zajištěna ochrana oznamovatelů tzv. „whistleblowerů“⁹. Sledování a archivace údajů o operacích je třeba také upravit v interních předpisech subjektů implementace.

Legislativa EU definuje podvod ve smyslu článku 136, písmene d), oddílů (i, ii) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) č. 2018/1046 ze dne 18. července 2018, kterým se stanoví finanční pravidla pro souhrnný rozpočet Unie (Finanční nařízení), článku 3 Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2017/1371 ze dne 5. července 2017 o boji vedeném trestněprávní cestou proti podvodům poškozujícím finanční zájmy Unie a článku 1 Úmluvy o ochraně finančních zájmů Evropských společenství (95/C 316/03) vypracované Aktem Rady ze dne 26. července 1995. Důležitým dokumentem v oblasti ochrany finančních zájmů Unie je mj. i Nařízení Rady (ES, Euratom) č. 2988/95 ze dne 18. prosince 1995 o ochraně finančních zájmů Evropských společenství.

Legislativa EU definuje korupci ve smyslu čl. 4, odst. 2 Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2017/1371, aktivní korupci ve smyslu článku 3 Úmluvy o boji proti korupci úředníků Evropských společenství nebo členských států Evropské unie, vypracované Aktem Rady ze dne 26. května 1997.

Dotační podvod definuje § 212, podvod § 209, úvěrový podvod § 210 a poškození finančních zájmů EU § 260 zákona č. 40/2009 Sb., Zákona trestního zákoníku. Korupce je pak vymezena v § 259 (Pletichy při veřejné zakázce a veřejné soutěži), § 331 (Přijetí úplatku), § 332 (Podplácení), § 333 (nepřímé úplatkářství) stejného zákona. Při zjištění podezření ze spáchání těchto trestných činů (musí být naplněny znaky skutkové podstaty trestného činu) je povinností subjektů implementace danou skutečnost v případě důvodného podezření bezodkladně předat orgánům činným v trestním řízení.

Do doby ukončení trestního řízení subjekty implementace pozastaví platby a postup hodnocení operace, hodnocení nabídky daného účastníka zadávacího řízení. V případě, že se prokáže vina, je třeba uplatnit zavedený postup dle národní legislativy a předejít dalším proplácení výdajů na operaci/smlouvu. **Případ je třeba hlásit jako nesrovnalost již ve fázi podezření**, a to do rozhodného okamžiku pro naplnění definice „podezření na podvod“ a od rozhodného okamžiku jako podezření na podvod. Rozhodným okamžikem je sepsání záznamu o zahájení úkonů v trestním řízení (upraveno v ustanovení § 158 odst. 3 zákona č. 141/1961 Sb., zákona trestním řízení soudním (trestní řád)).

⁹ Dle Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1937 ze dne 23. října 2019 o ochraně osob, které oznamují porušení práva Unie

6 PRINCIPY SLEDOVÁNÍ A KONTROLY ZPŮSOBILOSTI VÝDAJŮ NA ÚROVNI OPERACE

Tyto principy jsou založeny zejména na aplikaci postupů ve smyslu zákona o finanční kontrole.

VK či subjekt implementace je odpovědný za nastavení takového kontrolního systému, který bude před vykázáním a proplacením v rámci NPO schopen ověřit věcnou způsobilost výdajů (vznikajících příjemci podpory a vedených v jeho účetnictví), jejich přiměřenost, časovou způsobilost a jejich náležité vykazování. Pro tyto účely budou zavedeny standardizované kontrolní listy, které se zaměří na níže uvedené podmínky způsobilosti výdajů a rizika (dvojí financování, podvod, korupce, střet zájmů).

Pokyn obecně stanovuje postupy pro předcházení RED FLAGS a jejich odhalování. V případě odhalení „RED FLAGS“ u konkrétní již proplacené operace (dvojí financování, střet zájmů, korupce, podvod) nastaví pro tyto situace VK či subjekt implementace do svých řídicích a kontrolních postupů vždy takový systém řešící navrácení již vyplacených prostředků (v souladu s rozpočtovými pravidly či jinou ekvivalentní legislativní úpravou).

6.1 Věcná způsobilost výdajů a jejich přiměřenost

Hledisko věcné způsobilosti výdaje vyžaduje splnění těchto dvou kumulativních podmínek:

- je realizován v souladu s právními předpisy (tj. právními předpisy Evropské unie, České republiky a mezinárodními smlouvami, které jsou součástí právního řádu České republiky) a
- naplňuje pravidla programu a podmínky podpory (tj. podmínky dané právním aktem o poskytnutí/převodu podpory uzavřeným mezi jejím poskytovatelem a žadatelem).

Výdaje musí být přiměřené a musí být vynaloženy v souladu s následujícími principy:

- hospodárnosti (= minimalizace výdajů při respektování cílů operace),
- účelnosti (= přímá vazba na projekt a nezbytnost pro realizaci operace) a
- efektivnosti (= maximalizace poměru mezi výstupy a vstupy operace).

RRF by měl zpravidla financovat pouze náklady, které jsou jednorázové povahy a spadají do časového horizontu plánu. Čl. 6 odst. 1 Nařízení 241/2021 stanoví, že podpora z RRF by neměla nahrazovat opakující se výdaje SR. To platí jak pro správní výdaje, jako jsou náklady na zaměstnance, tak pro provozní náklady.

RRF může zahrnovat náklady na administrativní úkoly, které jsou jasně a přímo spojeny s jednotlivou investicí/reformou (např. posouzení dopadů; přípravné náklady; prováděcí, kontrolní, monitorovací a komunikační činnosti, hodnocení atd. spojené výhradně s tímto konkrétním opatřením).

6.2 Časová způsobilost výdajů

Z časového hlediska lze považovat ve vztahu k financování z RRF za způsobilé výdaje po 1. únoru 2020. Operace, které přispívají k naplnění konkrétního milníku či cíle, mohou být ukončeny i po termínu splnění milníku či cíle, ale ve vztahu k financování z RRF již tyto přesahující výdaje nejsou způsobilé. Operace, které přesahují dobu implementace z RRF jsou v navazující části hrazeny z jiných zdrojů – např. ze státního rozpočtu.

6.3 Vykazování výdajů

Žadatel je povinen způsobilé výdaje nárokové pro danou operaci řádně doložit, a to příslušným účetním dokladem nebo další podpůrnou dokumentací. VK či subjekty implementace jsou povinny nastavit pro každou reformu/investici výčet způsobilých výdajů a způsoby a dokumenty nutné pro jejich doložení. Prostřednictvím účetních, daňových či jiných dokladů prokazuje žadatel vždy věcnou a časovou způsobilost pro vznik výdaje, přímou vazbu vynaloženého výdaje na operaci a jeho nezbytnost pro její realizaci.

Výjimku tvoří výdaje, které spadají pod režim daný možnostmi zjednodušeného vykazování výdajů, případně plošná opatření, kde není povinnost žadatele výdaje dokládat účetními doklady. VK či subjekty implementace jsou však povinny doložit kontrolním a auditním orgánům EU a ČR na základě jakých metod byla stanovena výše výdajů k proplacení dotace v režimu zjednodušeného vykazování výdajů a jak byly tyto metody stanoveny a uplatňovány na úrovni jednotlivých operací, a to včetně doložení výstupů a výsledků. V případě operací, u nichž dochází k souběhu podpor, je potřeba zavést taková opatření, aby žadatel byl schopen jednoznačně odlišit zdroje, a jimi podpořené výdaje, nebo jejich části (např. prostřednictvím analytické evidence v účetnictví, prostřednictvím detailní evidence výdajů a provedených prací, dodávek a služeb).

Řádně nedoložené výdaje se považují za nezpůsobilé. Lze však vyzvat žadatele, aby předložené podklady doplnil, pokud nejsou úplné. Stanovení bližšího postupu pro doplňování a odstraňování nedostatků v žádostech o platbu je v kompetenci VK či subjektů implementace, tím nejsou dotčena ustanovení legislativy EU a ČR.

7 SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1: Kontrolní list pro „RED FLAGS“ (podvody, korupce, střet zájmů a dvojí financování).

Příloha č. 2: Seznam veřejných funkcionářů

Příloha č. 1: Kontrolní list pro „RED FLAGS“ (podvody, korupce, střet zájmů a dvojí financování)

Toto jsou kontrolní otázky, které stanovují minimální standard. Každý VK či jeho subjekt implementace si otázky může dále rozšířit a doplnit dle svých zkušeností a skutečné potřeby s ohledem na výskyt rizik u daného typu operací, skupiny výdajů nebo okruhu žadatelů/zadavatelů veřejných zakázek.

Z každého kontrolního listu musí být zřejmé, kdo kontrolu provedl, kdo ji schválil a čeho se týká (interní předpisy VK či subjektů implementace, žadatel, operace atd.).

	Kontrolní otázka	Odkaz na zdroj informací	Fáze veřejnosprávní kontroly	Doplňte: ANO/NE/X (irelevantní)	Poznámky
Programová dokumentace, interní předpisy, metodické pokyny aj.					
1.	Obsahuje daná komponenta/výzva/operace/smlouva nebo právní akt ve svém textu přímý odkaz na povinnosti žadatele plynoucí z Metodického pokynu systému varovných signálů „RED FLAGS“ a také explicitně stanovené dopady v případě jejich porušení?	Programová dokumentace komponent/výzev nebo právní akt jednotlivých operací		Účelem je seznámení žadatele s jeho povinnostmi.	
2.	Obsahuje daná komponenta/výzva/operace/smlouva nebo právní akt ve svém textu přímý odkaz na povinnosti žadatele poskytnout a dále VK či subjektu implementace evidovat informace o přidělených podporách vyplývajících z čl. 22 Nařízení?	Programová dokumentace komponent/výzev nebo právní akt jednotlivých operací		Účelem je seznámení žadatele s jeho povinnostmi.	
3.	Obsahuje daná komponenta/výzva/program/smlouva nebo právní akt ve svém textu přímý odkaz na povinnosti žadatele plynoucí z Nařízení „významně nepoškozovat“ – DNSH princip, a to v souladu s popisem dané komponenty v Prováděcím rozhodnutí Rady a jeho přílohách?	Programová dokumentace komponent/výzev nebo právní akt jednotlivých operací		Účelem je seznámení žadatele s jeho povinnostmi.	

Kontrolní otázka		Odkaz na zdroj informací	Fáze veřejnosprávní kontroly	Doplňte: ANO/NE/X (irelevantní)	Poznámky
4.	Obsahují interní předpisy VK či subjektů implementace povinnost seznámit se s Metodickým pokynem systému varovných signálů „RED FLAGS“ pro osoby podílející se na implementaci dané komponenty/výzvy nebo operaci?	Interní předpisy VK či subjektů implementace			Účelem je seznámení osob zapojených do implementace se systémem varovných signálů „RED FLAGS“.
5.	Obsahují interní předpisy VK či subjektů implementace postupy při zjištění důvodného podezření podvodného jednání při realizaci operací, postupy šetření a při potvrzení podvodného jednání postupy zajišťující předání zjištěných informací DU, AO, PČR, včetně zajištění adekvátních nápravných opatření?	Interní předpisy VK či subjektů implementace			Účelem je mít nastaveny a popsány postupy při prověřování podvodného jednání a jeho hlášení.
6.	Obsahují interní předpisy VK či subjektů implementace postupy zabraňující střetu zájmu dle čl. 61 Finančního nařízení při zabezpečování jednotlivých činností osob zapojených do implementace NPO, včetně postupů pro ohlašování možného střetu zájmů, jeho řešení a přijímání adekvátních nápravných opatření?	Interní předpisy VK či subjektů implementace			Účelem je mít nastaveny a popsány postupy zabraňující střetu zájmů u všech osob podílejících se na implementaci.
7.	Obsahuje daná komponenta/výzva/operace nebo právní akt ve svém textu vyloučení dvojího financování (tj. zákaz, aby žadatelé předkládali žádosti o proplacení totožných výdajů nebo jejich částí, které již byly podpořeny z jiných národních nebo evropských dotačních programů)?	Programová dokumentace komponent/výzev nebo právní akt jednotlivých operací			Účelem je seznámení žadatele s jeho povinnostmi.
8.	Má VK či subjekt implementace zavedeny interní postupy pro prevenci a odhalování korupce? Jsou osoby řádně proškoleny o uplatňovaných postupech, seznámení s etickým kodexem/protikorupčním programem apod.?	Interní předpisy VK či subjektů implementace			Účelem je mít nastaveny a popsány postupy zabraňující korupci u všech osob podílejících se na implementaci.

Kontrolní otázka	Odkaz na zdroj informací	Fáze veřejnosprávní kontroly	Doplňte: ANO/NE/X (irelevantní)	Poznámky
Prováděné kontroly realizované u jednotlivých operací				
PREVENCE A ODHALOVÁNÍ PODVODŮ:				
9. Bylo ověřeno, že údaje obsažené v investiční žádosti, event. žádosti o výplatu finančních prostředků jsou úplné, pravdivé, v souladu s výzvou a nenaplnují znaky podvodu, korupce, dvojího financování či střetu zájmů.	Investiční žádost, event. žádost o výplatu prostředků	Předběžná nebo Průběžná		Účelem je mít k dispozici veškeré relevantní údaje pro ověření rizik spojených s „RED FLAGS“.
10. Při prováděné kontrole investice nebylo zjištěno žádné podezření ze spáchání trestného činu podvodu, dotačního podvodu nebo úvěrového podvodu. Negativní odpověď vede k vyjmutí operace/aktivity z financování z NPO.	Investiční žádost, žádost o výplatu prostředků, veřejné zakázky atd.	Předběžná nebo Průběžná nebo Následná		Účelem je ověřit náplň a výstupy každé investiční žádosti a jejich soulad se schváleným záměrem.
PREVENCE A ODHALOVÁNÍ STŘETU ZÁJMŮ:				
11. Má žadatel/dodavatel zapsán majitele v evidenci skutečných majitelů? Negativní odpověď (pokud se nejedná o subjekt, který nemá povinnosti ze zákona) vede k vyjmutí operace/aktivity z financování z NPO.	Evidence skutečných majitelů	Předběžná nebo Průběžná nebo Následná		Účelem je ověřit koncové majitele a zvýšit transparentnost v oblastech dotací a podpor.
12. Bylo ověřeno, že v obě žadatele nemá veřejný funkcionář (§ 2 odst. 1c Zákona o střetu zájmů) nebo jím ovládaná obchodní společnost podíl (dle § 4c stejného zákona a dále dle Sdělení Komise Pokynů k zabránění střetu zájmů a jeho řešení podle Finančního nařízení)? Byla v případě zjištěného rizika střetu zájmů přijata kontrolními pracovníky opatření vedoucí k hlubšímu prověření, např. podrobnější analýza	Seznam vyloučených osob Evidence skutečných majitelů Evidence svěřenských fondů Rejstříky	Předběžná nebo Průběžná nebo Následná		Účelem je ověřit koncové majitele a vyloučit riziko střetu zájmů žadatele vůči osobám veřejných

Kontrolní otázka		Odkaz na zdroj informací	Fáze veřejnosprávní kontroly	Doplňte: ANO/NE/X (irelevantní)	Poznámky
	vlastnické struktury ovládaných společností včetně analýzy zahraničních rejstříků, vyžádání podpůrných dokumentů, pro vyloučení tohoto rizika? Negativní odpověď (pokud se nejedná o subjekt, který nemá povinnosti ze zákona) vede k vyjmutí operace/aktivity z financování z NPO a předání informací DU a AO.				funkcionářů a jimi ovládaných společností.
13.	Bylo ověřeno, že v osobě vítězného dodavatele u veřejné zakázky nemá veřejný funkcionář (§ 2 odst. 1c Zákona o střetu zájmu) nebo jím ovládaná obchodní společnost podíl (dle § 4c stejného zákona a dále dle Sdělení Komise Pokynů k zabránění střetu zájmů a jeho řešení podle Finančního nařízení)? Byla v případě zjištěného rizika střetu zájmů přijata kontrolními pracovníky opatření vedoucí k hlubšímu prověření, např. podrobnější analýza vlastnické struktury ovládaných společností včetně analýzy zahraničních rejstříků, vyžádání podpůrných dokumentů, pro vyloučení tohoto rizika? Negativní odpověď (pokud se nejedná o subjekt, který nemá povinnosti ze zákona) vede k vyjmutí operace/aktivity z financování z NPO a předání informací DU a AO.	Seznam vyloučených osob Evidence skutečných majitelů Evidence svěřenských fondů Rejstříky Smlouva	Předběžná nebo Průběžná nebo Následná		Účelem je ověřit koncové majitele a vyloučit riziko střetu zájmů dodavatelů vůči osobám veřejných funkcionářů a jimi ovládaných společností.
PREVENCE A ODHALOVÁNÍ KORUPCE:					
14.	Při prováděné kontrole investice nebylo zjištěno žádné podezření na korupční jednání nebo byl uplatněn postup k nápravě v případě zjištění korupce? Negativní odpověď vede k vyjmutí operace/aktivity z financování z NPO a předání informací DU a AO.	Investiční žádost Žádost o výplatu prostředků	Předběžná nebo Průběžná nebo Následná		

Kontrolní otázka		Odkaz na zdroj informací	Fáze veřejnosprávní kontroly	Doplňte: ANO/NE/X (irelevantní)	Poznámky
15.	Má žadatel zavedeny interní postupy pro prevenci a odhalování korupce? Jsou osoby řádně proškoleny o uplatňovaných postupech, seznámeny s etickým kodexem/protikorupčním programem apod. Platí pro organizační složky státu, státní příspěvkové organizace, obce a kraje apod.	Interní předpisy kontrolovaného subjektu	Předběžná nebo Průběžná nebo Následná		
PREVENCE A ODHALOVÁNÍ DVOJÍHO FINANCOVÁNÍ:					
16.	Byla provedena kontrola zamezující dvojímu financování? (např. křížová kontrola výdajů více operací totožného žadatele, kontrola vedení oddělené účetní evidence apod.)	Účetnictví žadatele Výpisy z bankovních účtů apod.			Účelem je získání jistoty o řádně vedeném účetnictví operací.
17a	Je každý účetní doklad označen unikátním znakem (např. číslo operace, název operace, označení fondu nebo dotačního titulu) tak, aby byly výdaje účetně odlišeny a přiřazeny ke konkrétní operaci, žadateli a zdroji podpory?	Účetní doklady	Průběžná		Účelem je vyloučení možnosti nárokovat totožný výdaj nebo totožnou část výdaje v několika operacích.
17b	Bylo v dostupných veřejných rejstřících (např. CEDR, ReD, MONITOR) ověřeno, že žadatel nečerpá podporu na danou operaci/výdaje z jiných národních nebo evropských dotačních titulů?	Rejstříky	Průběžná		Účelem je prověření dalších operací daného žadatele a vyloučení jejich překryvu s danou konkrétní operací.
17c	V případě, že je indikováno podezření na dvojí financování, byla provedena hlubší kontrola u žadatele (např. detailnějším prověřením veřejných rejstříků, popř. přímým dožádáním informace u poskytovatele dotace?)	Rejstříky Účetní sestavy Informace od žadatele	Průběžná		Pokud existuje podezření na překryv operací, jejich částí nebo výdajů, pak je nutno toto hlouběji

Kontrolní otázka		Odkaz na zdroj informací	Fáze veřejnosprávní kontroly	Doplňte: ANO/NE/X (irelevantní)	Poznámky
					ověřit a vyloučit dvojí financování.
17d	V případě indikace dvojího financování bylo provedeno nápravné opatření? Negativní odpověď vede k vyjmutí operace/aktivity z financování z NPO a předání informací DU a AO.		Průběžná		

Příloha č. 2: Seznam veřejných funkcionářů

Seznam veřejných funkcionářů podle § 2 odst. 1 písm. c) Zákona o střetu zájmů je k dispozici na webových stránkách: <https://justice.cz/web/msp/seznam-vf>